

SEMINA quatuor calida majora.

Carvi, Cumini, Anisi, Feniculi.

SEMINA quatuor calida minora.

*Ammios, Anomi, Apii, Dauçi syl-
vestris.*

SEMINA quatuor frigida.

*Cucurbitæ, Citrulli, Melonis, Cucu-
meris.*

*Terminorum quorundam technicorum
Explicatio.*

ABLUTIO. ELUTRIATIO.

Abluere est corpus solidum a fordibus vel a salibus liberare: *Elutriare* vero significat pulverem subtilem a grossiore repetitis aquæ adfusionibus abluendo separare.

AMALGAMATIO est metallorum ope argenti vivi solutio, qua mediante Mercurius eo modo cum metallo unitur, ut æqualem ac visui homogineam simul constituat massam. Unio hæc pro diversa metallorum indole diverso obtinetur modo. Massa hac operatione obtenta

Amalgama vocatur.

BAL-

BALSAMUM, aut BALSAMUS est vel nativus, vel artefactus. Per primum intelligimus liquorem resinofum plus minus spiffum, sponte ex variis arboribus exfillantem; secunda vero denominatio variis unguentis, oleis, & spiritibus aromaticis arbitrarie tribuitur.

BOLUS, ELECTUARIUM, CONFECTIO humida & ficca, (*Trochisci, Morsuli, Tabula, Rotula*) CONDITUM, ECLEGMA, LINCTUS, LOOCH ferme synonyma sunt, sæpe, præsertim humida, indiscriminatim ponuntur, quum vix, nisi consistentia, majori minorive ariditate, aut ingredientium pluralitate inter se differant, sunt igitur

Bolus & Electuarium medicamenta, quæ constant pulveribus &c. pulpa, melle, syrupo aut alio apto liquido exceptis, & in massam mollioris consistentiæ redactis. *Bolus* unica absumitur dosi; *Electuarium* majori communiter paratur copia.

Confectio quoque electuarii mollioris species est: dum *humida* dicitur, mel-

mellis cocti paullo majorem consistentiam habet; *arida* vero seu *sicca* sub *Trochiscorum*, *Morsulorum*, *Tabularum* aut *Rotularum* nomine venit.

Trochisci e pulveribus cum mucilagine in massam subactis formam acquirunt orbicularem utrinque depressam.

Morsuli, *Tabulae*, *Rotulae* ex saccharo ad consistentiam tabulatam cocto communiter funduntur, admittis non raro variis speciebus: cæterum non nisi forma inter se discrepant.

Conditum confectionis loco nonnunquam ponitur: quid vero proprie sit, vide suo ordine.

Confecta vero ea vocantur, quæ saccharo sicco incrustata sunt, & plerumque sacchari confectoribus paranda committuntur. Tandem: *Eclegma* Græcis, *Looch* Arabibus, *Linctus* Latinis medicamentum dicitur consistentiæ mediæ

diæ inter fyrupum & electuarium molle, lenissime deglutiendum.

CATAPLASMA, SINAPISMUS, EPITHEMA sunt medicamenta topica five ad certum quemdam locum externe adplicanda.

Cataplasma vulgariter parari solet ex plantis earumque partibus ruditer pulveratis, coctione, vel etiam cruda dumtaxat commiffione cum aqua, lacte, oleo &c. in pultis consistentiam redactis.

Si seminum finapis farina aceto, fermento panis &c. permista Cataplasma efformat, *Sinapisinus* communiter audit.

Fluidum vero medicamentum panis, linteis, spongiis &c. excipiendum *Epithema* seu *Fomentum* nuncupatur. Interdum species vel ficcæ, vel liquido quodam irroratæ, ac externe adplicatæ eodem hoc nomine insigniuntur.

CEREI aut CEREOLI, vid: EMPLASTRA.

CHEMIA, PHARMACO-CHEMIA, PHARMACIA, PHARMACOPOEUS, PHARMACOPOEA, PHARMACOLOGIA &c. ita collimitant, ut divelli vix patiantur.

Est igitur *Chemia* pars physices experimentalis, five scientia docens examinare corpora per ignem aut menstrua: corpora videlicet in suas partes constitutivas dividere; nonnulla in pristinam denuo formam restituere; aut vario inter se combinare modo.

Illa chemiæ pars, quæ usui medico tantum inservit, *Pharmaco-chemia* vocatur.

Pharmacia five *Ars pharmaceutica* illa dicitur ars, qua mediante docemur medicamenta simplicia colligere, feligere, debite asservare, nec non, ubi opus est, ad normam præscriptam rite componere. Vir artem hanc exercens *Pharmacopoeus* nuncupatur.

. Phar.

Pharmacopœa vero est vel ille locus, in quo pharmaca cum cruda tum præparata asservantur; vel liber talis, in quo norma præparationis medicamentorum continetur, qui liber etiam *Dispensatorium medicum* audit.

Pharmacologia demum est historia si-
ve recensio omnium medicamentorum:
hæc etiam sub titulo *Materiæ medicæ*
venire solet.

CLARIFICATIO sive DEPURATIO est li-
quoris turbidi aut impuri a partibus hunc in-
ficientibus crassioribus liberatio. Fit autem
vel per

Despumationem: dum spuma ac cum
hac heterogenea quæque innatantia
durante liquoris coctione cochleari au-
feruntur. Vel per

Subsidentiam: si in liquore ad quie-
tem reposito partes crassiores propria
gravitate fundum petunt, ut liquor
dein clarus inclinationis ope decantari
possit. Aut si liquor

Albumine ovi in spumam agitato prius momento bullivit, tandemque colatur. Vel etiam sola

Filtratione, si scilicet per chartam emporeticam; aut

Percolatione, dum per pannum five linteum liquor trajicitur.

CONDITUM, CONSERVA, SYRUPUS, MEL, ROOB, PULPA &c. in eum fiunt scopum, ut corpora praesertim vegetabilium cum solida, tum fluida, quantum fieri potest, recentia aserventur.

Conditum proprie dicitur, si Fructus, Flores, Radices aut aliae vegetabilium partes recentes, & ut fieri licet, integræ in syrupo aut melle ad spissiore consistentiam cocto adservantur.

Conserva fit: si folia aut flores plantarum recentium minutim conscissa vel contusa cum dupla aut tripla portione

tionem sacchari pulverati frigide communiter commiscetur servanturque.

Syrupus: si decoctum, infusum, aut succus herbarum vel fructuum &c. addita proportionata quantitate sacchari ad illam coquitur consistentiam, quæ obtinetur, dum duæ partes sacchari in una parte liquidi facta unica ebullitione solvuntur. *Miva* syrupo paullo spissior est.

Mella medicata eodem ac syrapi fiunt modo, nisi quod ad debitam eorum acquirendam consistentiam ad unam liquoris partem tres partes mellis requirantur.

Roob obtinetur, dum fructuum succus cum quarta aut sexta parte sacchari ad pultis mollioris sive gelatinæ consistentiam coquitur.

Pulpa: si caro fructuum &c. decoctione cum aqua emollita, & per setaceum trajecta addita portione sacchari ad debitam pultis consistentiam

inspissatur. *Panis* v. g. *Cydoniorum*
est pulpa solidior.

DEFLAGRATIO, *sive* DETONATIO fit, dum
varia corpora inflammabilia, præsertim mine-
ralia crucibulo candenti injecta subito inflam-
mantur; hæc cum, illa sine notabili strepitu aut
fragore.

Dum spiritus vini super quibusdam corpo-
ribus comburitur, *deflagrari* quoque dicitur.

DESTILLATIO, ABSTRACTIO, COHOBATIO,
RECTIFICATIO de liquidis stillatim trans-
euntibus communiter intelliguntur; interim
SUBLIMATIO nonnullis quoque DESTILLATIO
SICCA audit. Est vero strictè

Destillatio principiorum fluidorum &
volatilium convenienti ignis gradu sub
forma vaporis elevatorum in vas ex-
cipiens traductio.

Abstractio dicitur, si fluida solidio-
ribus corporibus superadfusa destil-
lentur.

Coho.

Cohobatio, si liquor abstractus vel eidem, vel recenti corpori readfunditur, iterumque abstrahitur.

Rectificatio, si liquores destillati nova destillatione per se depurantur, aut dephlegmantur.

Sublimatio vero est partium solidarum magis minusve volatilium corporis cujusdam diverso ignis gradu elevatio. Partes sublimatæ leviores tenuioresque *Florum* nomine veniunt; rudiores vero magisque compactæ *Sublimatum* simpliciter vocantur.

Residuum ab omni destillatione ad expulsionem omnis omnino liquidî protracta, præcipue tamen sicca, *Caput mortuum* dicitur.

EDULCORATIO, EDULCARE significat medicamentum quoddam dulce reddere; vel etiam acida mineralia spiritus vini combinatione mitigare: nonnunquam *Edulcare*, etiam pro *Abluere* aut improprie sumitur.

EMPLASTRUM, CERATUM, CEREI, UNGUENTUM, LINIMENTUM, sola majori minore consistentia differunt; cæterum maximam communiter partem e corporibus pinguibus conficiuntur. Est igitur

Emplastrum medicamentum externum, supra corium vel linteum extendendum, cuti, cui tenaciter adhæret, adplicandum.

Unguentum butyri, dum consistit, consistentiæ plerumque esse solet.

Ceratum inter emplastrum & unguentum medium tenet.

Cerei, aut *Cereoli* fiunt: Dum linteï tenuioris frustra majora in ceratum ad hunc scopum compositum, super igne liquefactum intinguntur; hæc frustra dein in partes circiter sex aut septem uncias longas, ac dimidiam unciam latas discinduntur; in formam ellychnii convolvuntur; denuo in idem ceratum submerguntur, supra politum marmor volutando lævigantur; hæc vero

vero submerfio, & volutatio eousque iteratur, donec Cereoli iustam nafti sint & crassitudinem, & glabritiem.

Linimentum consistentiam oleo parum spiffiorem habet: est ergo unguentum mollius.

EMULSIO, EMULSUM, est liquor lacteus ex conquassatis præcipue feminibus oleosis adfusione liquidi aquosi extractus, continens partes feminum oleosas, mucilaginosas, farinosas.

EBULLITIO, EVAPORATIO, DECOCTIO, INSPISSATIO, EXTRACTUM pro scopo, in quem instituuntur, differre possunt. Intelligitur ideo per

Evaporationem lenta humidum superflui debito caloris gradu in auras dispersio.

Ebullitio dicitur; dum evaporationio violentior fit, cum motu & quodam strepitu liquoris.

Decoctio five *Decoctum* est: si quædam corpora liquori aquoso committuntur, ut durante coctione aut virtutem suam illi communicent, aut ab hoc penetrata mollescant: utrique tandem *Decocti* nomen convenit, communiter tamen liquori tribuitur: ipsa vero actio *Decoctio* dicitur.

Inspissatio vocatur, si decoctum vel succus expressus eo usque evaporatur, ut maxima pars abigatur humidi, ac in massam plus minus solidam condensetur, quæ tunc

Extracti nomine venit.

Inspissari quoque dicuntur lixiviam nonnulla in massam salinam siccam amorpham.

EFFERVESCENTIA est aeris superflui e corporibus in acidis solubilibus, præsertim alcalinis, dum cum acidis coeunt, expulsio siue extricatio, qui aer ita exiens in liquoris superficie bullulas siue spumam efformat, & hac ratione expulsus, acidoque inquinatus, fixus dici solet.

FER-

FERMENTATIO est motus intestinus partium alicujus corporis proportionate liquidi leni calore, vel sponte, vel addito quodam corpore motum hunc promovente excitatus; novo inde exurgente producto diversissimo quoad omnia a corpore illo pro fermentatione subeunda adhibito. Producta inde esse solent: *Spiritus inflammabilis* destillatione separandus; *Acetum*.

GELATINA, GLUTEN; GUMMI, MUCILAGO sunt corpora mucosa plus minus consistentia. Est itaque

Gelatina substantia glutinosa, consistens, transparens, tremula, præpriis ex animalium partibus aquoso liquore extracta, ac superflua humiditate orba. Hæc si maxima humiditate parte privatur ita, ut naturam tenacem magis solidam igne liquandam simulque transparentem induat,

Gluten nominatur.

Dantur quoque substantiæ vegetabiles viscosæ, constituendis gelatinis aptæ,

apta, quæ tamen communiter, si
spiffiores

Gummi, si vero minus spiffæ, at-
tamen lentæ sunt,

Muccago aut *Mucilago* adpellan-
tur.

GRADUS IGNIS, pro distinctis corporibus,
vario operationis scopo, diversitate adpara-
tus, plures longe divisiones subdivisionesque
pati posse facile intelligitur; interim quatuor
maxime communes a chemicis ordinarie sta-
tui solent, videlicet:

Digestorius, *Destillatorius*, *Sublima-
torius*, & *Vitrificatorius*.

HAUSTUS, POTIO, JULAPIUM, MIXTU-
RA vix inter se differunt.

Haustus ut plurimum dicitur me-
dicamentum liquidum interne pro una
dosi adsumendum. Idem de Potione
intelligendum, quamvis

Po-

Potiones, Julapia, Mixturae plures saepe doses contineant, vel non raro, praesertim *Mixturae*, pulveres etiam immixtos habeant.

INFUSIO, MACERATIO, DIGESTIO vasis communiter instituuntur clausis, indeque producta sunt:

INFUSA, TINCTURÆ, ESSENTIÆ, ELIXIRIA &c. Aut, si abstrahuntur,

AQUÆ DESTILLATÆ, SPIRITUS, OLEA ÆTHEREA &c. Est vero

Infusio partium solubilium praecipue aromaticarum liquore aut frigido aut fervente adfuso in vasis clausis extractio.

Maceratio dicitur, dum liquor calorem atmosphaerae habens corpori macerando adfunditur relinquiturque per aliquod tempus, absque subministrato calore.

Digestio demum a *Maceratione* non nisi moderate adhibito, quem scilicet

re-

requirit, calore differt, ut liquor ad-
fusus partes corporis digerendi validius
penetret, resolvat, dissolvatque.

Tinctura infusi species est, ma-
ceratione aut digestionem peracta,
ut liquor sive aquosus, sive spiri-
tuosus obtineatur tinctus.

Essentia nil aliud est, quam
Tinctura spirituosam magis saturata,
minus pellucida.

Elixirium est *Essentia* maxime
saturata, magis meraca, hinc etiam
maxime opaca.

Atque hi essent, si qui obser-
vati fuissent, inter *Tincturam*, *Es-*
sentiam & *Elixirium* limites; inte-
rim præfati liquores sæpenumero
promiscue ac pro lubitu Auctoris
denominationes gerunt.

LÆVIGATIO est corporum ficcorum sub-
tilis *Pulveratio*, quæ etiam *Alkoholisatio*, &
non raro corporum solidorum *Præparatio* au-
dit

dit, hac ratione scribuntur v. g. Lapidescancer. p̄pti. Mater perlar. Succinum & reliqua præparata.

LIQUATIO sive **FUSIO** est vel metallorum vel corporum solidorum pinguium caloris ope in fluorem deductio. Metalla quidem communiter fundi dicuntur. *Liquamen* vero proprie significat pinguedinem igne liquatam; atque ideo stricte de corporibus unctuosis, aut resinoso-gummosis, quæ vel calore, vel alio quodam adiutorio in liquorem diffluxere, intelligi solet. Interim tamen ejusmodi Liquida promiscue jam *Liquores*, jam verò *Liquamina* audiunt.

LORICATIO præcipue in retortis vitreis validiori igni exponendis obtinet. Est nempe horum vasorum crusta argillacea obductio. Ipsa crusta *Lorica* vocatur.

LUTUM inservit ad vasorum commissuras bene claudendas, præsertim ne rerum volatilium, dum in igne tractantur, vapores avolent. Hoc impediri potest

Vesf.

Vesica madefacta;

Charta pulve farinacea adglutinata;

Limo, *Argilla* &c.

quæ species lutorum diversimode, prout id necessitas exposulat, componi possunt.

MUCARUM sive MUCHARUM jam infusum, jam syrumpum Rosarum denotat.

NYCTHEMERUM sive NOCTIDIALE spatium significat viginti quatuor horarum, diem & noctem comprehendens.

OLEA, BALSAMA NATIVA, RESINÆ, BITUMINA sunt corpora inflammabilia, plus minus liquida aut solida, unionem cum liquoribus aquosis, sine corpore intermedio, respuentia.

Oleum est corpus liquidum, inflammabile, parum aut plane non per se in aqua solubile. Habentur olea vel *nativa mineralia*, vel *Destillatione*, *Expressione* aut *Excoctione* obtenta.

Olea

Olea destillata vel *ætherea*, vel *em-
pyreumatica* five *adusta* dicuntur.

Oleum æthereum spissius *Balsa-
mum*, solidum vero, aut siccum
Resina nuncupatur. *Bitumen* a *Re-
sina* differt, quod hæc regno ve-
getabili, illud minerali tribuatur.

Olea porro acquiruntur *Expressio-
ne* & *Excoctione*. *Cocta* vero, five
Infusa plus minus composita variisque
aliorum corporum particulis imprægna-
ta esse solent.

Oleum vitrioli, *Salis tartari* &
Myrrha per *deliquium* improprie *olea*
dicuntur.

PILULARUM MASSA, est ceræ inter di-
gitos emollitæ consistentia, ut facile inde
globuli efformari queant, integri deglutendi.

PUTREFACTIO, quam aliqui tertium gra-
dum fermentationis esse volunt, est corpo-
rum muatito spontanea, qua sal alcalinus vo-
latilis producitur, aut extricatur.

Pharmacop.

H

RE-

REDUCTIO, REVIVIFICATIO: hæc de Mercurio ex minera, ejusque præparatis intelligitur, dum in pristinam massam metallicam currentem reducitur; illa de calcibus aliorum metallorum, dum vel destructo adhærente heterogeneo, vel restituto phlogisto prior iis tribuitur forma metallica.

Sal est substantia in aqua solubilis, in lingua saporem vel acidum, alcalinum, amarum, dulcem, stipticum, aut simpliciter salsum &c. excitans.

SOLUTIO, SOLVENS five MENSTRUUM, DELIQUESCENTIA & DELIQUIUM. DEMUM PRÆCIPITATIO & PRÆCIPITATUM correspondent ita, ut explicatio horum notam illorum theoriam præsupponat. Est ergo:

Solutio five Dissolutio partium constitutarum corporis unius cum constitutivis alterius corporis natura vel manifeste vel saltim adparenter diversi unio, ita tamen, ut quædam attractio inter hæc corpora locum habeat.

Solvens seu *Menstruum* illud vocatur, quod vel fluiditate vel acrimonia,

monia, vel utroque simul in corpus solvendum agere videtur. Illud vero, quod in menſtruo ſolvitur,

Solutum aut *Difſolutum* dicitur, quodque ſe quaſi paſſivum exhibet.

Liqueſcentia, *Deliqueſcentia* & *Deliquium* vocatur, dum corpora quædam attracta undecunque (præſertim vero ex aëre) humiditate in liquorem difluunt. Porro quoque

Solutio ipſe nuncupatur liquor corpus in ſe ſolutum continens, qui liquor, ſi aliud corpus magis affine ei admifcetur, hoc arripit; illud vero dimittit, quod demum ſibi relictum a liquore ſecedit. Hoc chemicis dicitur

Præcipitare. Aëtus ipſe

Præcipitatio. Corpus dimiffum

Præcipitatum.

Aliquando abſque ullo addito ſolutum corpus pro parte ſaltem a ſuo menſtruo ſecedit, & tunc dicitur

Præcipitatio five *Præcipitatum*
per se.

SPIRITUS liquorem denotare deberet aqua specificè leviorè & volatiliè; itaque Spiritus acidi improprie hoc titulo gauderent, nisi fervenda esset denominatio jam recepta. Sunt igitur spiritus vel *inflammabiles* fermentatione vinosa producti; vel proprie *salini*, id est: liquores salem five acidum five alcalinum volatiliè solutum continentes.

TOSTIO, DECREPITATIO, USTIO, COMBUSTIO, INCINERATIO, CALCINATIO, VITRIFICATIO &c. sunt operationes a minori ad maximum usque ignis gradum instituentæ; unde variis insigniuntur determinationibus v. g.

Tostio, *Torrefactio* citiorem denotat igne moderato exsiccationem, absque corporis torrendi adustione, solum ad destruendas ejus partes aquosas & mucilaginosas instituta.

Decrepitatio. Crepitare solus sal communis dicitur, dum ejus crystal-
 li

li ope ignis humido suo orbantur, dif-
 filiando aridum sonum edunt, quod
 proprie crepitare nuncupatur. Idem,
 aut sine crepitatione, intelligendum de
 Aluminis similiumque salium dicta *Ustio-*
ne sive *Tostione*.

Ustio est cujusdam corporis ani-
 malis aut vegetabilis ope ignis in car-
 bonem conversio, vasis communiter
 quodammodo clausis perñcienda. Etiam
 interdum de mineris & metallis, at im-
 proprie, dicitur.

Combustio, *Incineratio*, intelligitur
 de carbonis aut integri corporis, præ-
 fertim vegetabilis, commutatione in
 cineres.

Calcinatio fit, dum partium cujus-
 dam corporis cohæsiō per diuturnio-
 rem ignem destruitur ita, ut in sub-
 stantiam friabilem aut pulverulentam
 naturæ diversæ abeat.

Calces variæ hujus operationis
 producta sunt, quæ tamen non ra-

ro etiam mediante variorum salium
arrosione præsertim e metallis ob-
tinentur.

Vitrificatio est demum corporis
cujusdam ignis validioris ope in cor-
pus compactum plus minus diapha-
num nova fusio: corpus inde obten-
tum

Vitrum dicitur.

